

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากโลกของเราเปลี่ยนแปลงไปมากตั้งแต่เริ่มปฏิวัติอุตสาหกรรม ทำให้สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะในเมืองใหญ่ ที่มีมลพิษทางอากาศเพิ่มขึ้นก่อให้เกิดผู้ป่วยโรคจมูกอักเสบจากภูมิแพ้มีมากขึ้น เนื่องจากภาวะกระตุ้นให้เกิดโรคขึ้นมา ทั้งมลภาวะทางอากาศ อาหาร ล้วนส่งผลกระตุ้นโรคทั้งสิ้น โรคภูมิแพ้ในประเทศไทยได้เพิ่มสูงขึ้นจากเมื่อก่อนมาก ในปี ค.ศ.1990 พบอัตราการเกิดโรคจมูกอักเสบจากภูมิแพ้ (Allergic Rhinitis: AR) ประมาณร้อยละ 20 และโรคหอบหืดร้อยละ 4.2 ต่อมาในปี ค.ศ. 1996 อัตราการเกิดของโรคจมูกอักเสบจากภูมิแพ้เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 40 ส่วนโรคหอบหืดได้เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 13 (Schering-Plough, 2550: ออนไลน์) จึงส่งผลให้มีอัตราการเลือกใช้ยาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

โรคจมูกอักเสบจากภูมิแพ้สามารถแบ่งได้ตามความบ่อยในการเกิดอาการเป็นแบบครั้งคราว (Intermittent) และเป็นประจำ (Persistent) แบ่งตามระดับความรุนแรงของอาการเป็นระดับน้อย (Mild) และระดับปานกลาง/มาก (Moderate/Severe)

การรักษาโรคจมูกอักเสบจากภูมิแพ้จึงควรที่จะใช้หลักการเลือกการรักษาเป็นขั้นตอน (Stepwise Approach) โดย

- กรณีที่เป็นจมูกอักเสบภูมิแพ้ชนิด Mild Intermittent : ให้ใช้ยาต้านฮีสตามีน และ/หรือยาลดอาการคัดจมูก
- กรณีที่เป็นจมูกอักเสบภูมิแพ้ชนิด Moderate Persistent : ให้ใช้ยาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์ร่วมกับยาต้านฮีสตามีน และ/หรือยาลดอาการคัดจมูก

จะเห็นได้ว่ายาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์ซึ่งมีใช้มานาน 28 ปีแล้ว มีการพัฒนายา สเตียรอยด์พ่นจมูกขึ้นมาเรื่อยๆ ซึ่งมีฤทธิ์ต้านการอักเสบแรงกว่าเดิม ออกฤทธิ์ได้เร็วขึ้น และนานขึ้นกว่าเดิมรวมทั้งมีผลข้างเคียงต่าง ๆ น้อยลง ยาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์มีฤทธิ์ครอบคลุมการเกิด Allergic Inflammation ได้ทุกขั้นตอน และระงับได้ทั้ง Early และ Late Phase Reaction เนื่องจากเป็นยาที่มีประสิทธิภาพดีกว่ายาต้านฮีสตามีน โดยเฉพาะผู้ป่วยที่มีอาการจาม คัน คัดจมูกหรือน้ำมูกไหลรุนแรงมาก จนรบกวนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งอาจช่วยป้องกันการเกิดภาวะร่วมอื่นๆ เช่น หอบหืด ไซนัสอักเสบ หรือหูชั้นกลางอักเสบ จึงจัดว่าเป็นยาที่ใช้รักษาโรค

จมูกอักเสบจากภูมิแพ้ได้ผลดีที่สุด โดยมีรายงานจากต่างประเทศหลายรายงานที่แนะนำให้ใช้ยานี้เป็น 1st line Therapy ในกลุ่มผู้ป่วยที่มีอาการโรคจมูกอักเสบจากภูมิแพ้ระดับปานกลางถึงมาก ทั้งชนิดที่เป็นประจำและชนิดที่เป็นแบบครั้งคราว ซึ่งแพทย์มีหลักการเลือกให้ยาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์ตามแนวทางในการรักษาโรคจมูกอักเสบจากภูมิแพ้ด้วย

ดังนั้นจะเห็นได้ว่ายาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์ (Intranasal Corticosteroid: INCS) จัดเป็นยาหลักสำคัญในการรักษาจากจมูกอักเสบภูมิแพ้ ทั้งโดยแนวทางการรักษา (Guideline) ของ Allergic Rhinitis and Its Impact on Asthma (ARIA) และ American Academy Allergy, Asthma and Immunology (AAAAI) (พงศกร ตันติลีปกรathy, 2552: ออนไลน์)

ยาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์ (Intranasal Corticosteroid: INCS) ที่มีจำหน่ายในประเทศไทย (MIMS Thailand, 2009: ออนไลน์) มีดังนี้

ชื่อสามัญ (Generic name)	ชื่อการค้า (Trade name) บริษัท	
Beclomethasone Dipropionate	Beconase AQ	GlaxoSmithKline - GSK
Budesonide	Rhinocort	AstraZeneca Thailand
Fluticasone Propionate	Flixonase	GlaxoSmithKline - GSK
Triamcinolone Acetonide	Nasacort AQ	Sanofi – Aventis (Thailand)
Momethasone Furoate	Nasonex	Schering-Plough Ltd.,
Fluticasone Furoate	Avamys	GlaxoSmithKline - GSK

จากรายงานของ IMS Health พบว่า มูลค่าการใช้ยาในโรงพยาบาลทั่วประเทศ ตั้งแต่เดือนมกราคม – พฤศจิกายน ในปี 2552 ประเทศไทยมีมูลค่าการใช้ยาเฉพาะค่ายาต้านฮิสตามีนและยาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์มีอัตราการใช้จ่ายภายในประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.57 รวมทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงิน 1,140 ล้านบาท มีมูลค่ายาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์ที่ใช้ไปทั้งสิ้นเป็นจำนวนเงิน 372 ล้านบาท คิดเป็น 32.62% ของมูลค่ายาทั้งหมด จากข้อมูล 9 จังหวัดในเขตภาคเหนือ ซึ่งประกอบไปด้วย จ.แม่ฮ่องสอน จ.เชียงราย จ.พะเยา จ.เชียงใหม่ จ.ลำพูน จ.ลำปาง จ.แพร่ จ.น่าน และจ.อุตรดิตถ์ นั้นมีการใช้ยาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์รวมเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 28 ล้านบาท และโดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่มีมูลค่าการใช้ยาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 19.8 ล้านบาท เล็งเห็นได้ว่าจังหวัดเชียงใหม่มีการใช้ยาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์เป็นลำดับที่ 1 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 70.71 ของมูลค่าการใช้ยาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์รวมทั้งหมดในเขตภาคเหนือ (IMS Health: 2009)

ปัจจุบันมีบริษัทที่จำหน่ายยารักษาโรคภูมิแพ้มีจำนวน 4 บริษัทซึ่งมีส่วนแบ่งทางการตลาดมากที่สุด โดยมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงและชัดเจน ซึ่งแต่ละบริษัทต่างมีเป้าหมายที่จะมีส่วนแบ่งทางการตลาดที่สูงขึ้นจึงทำให้มีการแข่งขันกันหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันด้านราคา ผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาด โดยมีบริษัท Schering-Plough เป็นผู้นำตลาดรองลงมาคือบริษัท Sanofi – Aventis(Thailand), AstraZeneca Thailand และบริษัท GlaxoSmithKline–GSK ซึ่งมีส่วนแบ่งทางการตลาดคิดเป็นร้อยละ 47.5, 21.1, 17.6 และ 13.8 ตามลำดับ (IMS Health: 2009)

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของโสต ศอ นาสิกแพทย์ในจังหวัดเชียงใหม่ ในการสั่งใช้ยาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์ ในผู้ป่วยที่เป็นโรคภูมิแพ้จากภูมิแพ้ เพื่อทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของโสต ศอ นาสิก แพทย์ในจังหวัดเชียงใหม่ ในการสั่งใช้ยาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษานี้มาใช้เป็นแนวทางในการวางกลยุทธ์ทางการตลาดของยา สเตียรอยด์พ่นจมูกได้เหมาะสม มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของแพทย์ประจำโรงพยาบาลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของ โสต ศอ นาสิก แพทย์ในจังหวัดเชียงใหม่ ในการสั่งใช้ยาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของ โสต ศอ นาสิกแพทย์ในจังหวัดเชียงใหม่ ในการสั่งใช้ยาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์
2. สามารถนำข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษานี้จะเป็นแนวทางในการวางกลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจยาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์ได้ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพทางการตลาด และมีความสอดคล้องกับการตัดสินใจของ โสต ศอ นาสิก แพทย์ในจังหวัดเชียงใหม่ ในการสั่งใช้ยาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์

นิยามศัพท์

ปัจจัยส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) หมายถึง ตัวแปรทางการตลาดที่ควบคุมได้ ซึ่งบริษัทใช้ร่วมกันเพื่อสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) การจัดจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion)

ยาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์ หรือ Nasal Corticosteroid Spray หมายถึง

ยาพ่นจมูกชนิดสเตียรอยด์ (ยา Original) มีฤทธิ์ครอบคลุมการเกิด Allergic Inflammation ได้ทุกขั้นตอน และระงับได้ทั้ง Early และ Late Phase Reaction ในการรักษาโรคจมูกอักเสบจากภูมิแพ้ชนิดปานกลางถึงรุนแรง

โรคจมูกอักเสบจากภูมิแพ้ หรือโรคแพ้อากาศ หมายถึง เป็นโรคที่มีความผิดปกติของระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายชนิดที่มีอาการแสดงทาง จมูก เกิดหลังจากได้รับสารก่อภูมิแพ้เข้าไป แล้วเกิดการอักเสบของเยื่อบุจมูก ทำให้เกิดอาการคัน น้ำมูกไหล จาม และคัดจมูก ตั้งแต่เนิ่นๆ จนถึงเป็นมาก

แพทย์โสต ศอ นาสิกวิทยา หมายถึง แพทย์โสต ศอ นาสิกวิทยาที่ทำงานประจำอยู่ในโรงพยาบาลรัฐบาลและโรงพยาบาลเอกชน ในจังหวัดเชียงใหม่